

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

13 päivänä heinäkuuta 2005 *

Asiassa T-260/97,

Camar Srl, kotipaikka Firenze (Italia), edustajinaan asianajajat W. Viscardini Donà,
M. Paolin ja S. Donà, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään aluksi J. P. Hix ja A. Tanca, sitten Hix
ja F. Ruggeri Laderchi, prosessiosoite Luxemburgissa,

ja

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään aluksi H. van Vliet, sitten C. Van der Hauwaert ja L. Visaggio, avustajanaan asianajaja A. Dal Ferro, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajina,

joita tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehinään K. Rispal-Bellanger ja C. Vasak, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

jossa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaaditaan yksilöimään sen vahingon määrä, joka komissio on velvoitettu korvaamaan kantajalle sen jälkeen, kun yhdistetyissä asioissa T-79/96, T-260/97 ja T-117/98, Camar ja Tico vastaan komissio ja neuvosto, 8.6.2000 annetulla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen välituomiolla (Kok. 2000, s. II-2193) kumottiin 17.7.1997 tehty komission päätös, jolla oli hylätty kantajan hakemus, jossa tämä oli vaatinut komissiota toteuttamaan banaanian alan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1) 30 artiklassa tarkoitettuja siirtymätoimenpiteitä,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEENTUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Legal sekä tuomarit P. Mengozzi ja I. Wiszniowska-Białecka,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.2.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1) otettiin kolmansien maiden kanssa käytävän kaupan osalta käyttöön yhteinen järjestelmä, jolla korvattiin tuohon saakka voimassa olleet kansalliset järjestelmät. Tässä asetuksessa, sellaisena kuin se oli voimassa nyt käsiteltävinä oleviin asioihin liittyvien tosiseikkojen aikaan,

säädettiin kolmansista maista ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maista (AKT-maat) peräisin oleville banaaneille vahvistettavasta vuosittaisesta tariffikiintiöstä. Kyseisen asetuksen 15 artiklassa, josta tuli 15 a artikla sen jälkeen, kun sitä muutettiin maatalousalalla Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotte- luissa tehtyjen sopimusten täytäntöönpanemiseksi tarvittavista mukautuksista ja siirtymäjärjestelmistä 22 päivänä joulukuuta 1994 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3290/94 (EYVL L 349, s. 105), eroteltiin toisistaan niin sanotut perinteiset AKT-banaanit ja niin sanotut muut kuin perinteiset AKT-banaanit sen mukaan, kuuluivatko ne niihin asetuksen N:o 404/93 liitteessä vahvistettuihin määriin, jotka on perinteisesti tuotu AKT-maista yhteisöön.

- 2 Asetuksen N:o 404/93 17 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädettiin, että banaanien tuontiin yhteisössä vaadittiin aina tuontitodistus.

- 3 Asetuksen N:o 404/93 18 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se oli muutettuna asetuksella N:o 3290/94, täsmennettiin, että muiden kolmansien maiden kuin AKT-maiden banaanien (jäljempänä kolmansien maiden banaanit) ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuonnin tariffikiintiö oli 2,1 miljoonaa tonnia (nettopaino) vuodelle 1994 ja 2,2 miljoonaa tonnia (nettopaino) seuraaville vuosille. Tämän tariffikiintiön rajoissa kolmansien maiden banaanien tuonnista perittiin maksu, joka oli 75 ecua tonnilta, ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuonti tapahtui tullitta. Lisäksi 18 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädettiin, että tariffikiintiön ulkopuolella tapahtuvasta tuonnista, olipa kyse muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tai kolmansien maiden banaanien tuonnista, perittiin yhteisen tullitariffin perusteella laskettu maksu.

- 4 Mainitulla tavalla vahvistettu tariffikiintiö jaettiin asetuksen N:o 404/93 19 artiklan 1 kohdassa siten, että 66,5 prosenttia vahvistettiin sellaisten toimijoiden luokalle, jotka olivat pitäneet kaupan kolmansien maiden banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (A-luokka), 30 prosenttia sellaisten toimijoiden luokalle, jotka olivat pitäneet kaupan yhteisön banaaneja ja/tai perinteisiä AKT-banaaneja (B-

luokka), ja 3,5 prosenttia sellaisten yhteisöön sijoittautuneiden toimijoiden luokalle, jotka olivat alkaneet pitää kaupan vuodesta 1992 alkaen muita kuin yhteisön banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (C-luokka).

5 Asetuksen N:o 404/93 19 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan vuoden 1993 jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana kukin toimija sai todistuksia vuosina 1989–1991 kaupan pidetyn vuosittaisen keskimäärän puolikkaan perusteella.

6 Asetuksen N:o 404/93 30 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Jos heinäkuusta 1993 alkaen on tarpeen helpottaa erityistoimenpiteillä siirtymistä ennen tämän asetuksen voimaantuloa olevista järjestelmistä tämän asetuksen järjestelmään, erityisesti merkittävien vaikeuksien voittamiseksi, komissio toteuttaa kaikki tarpeellisina pitämänsä siirtymätoimenpiteet 27 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.”

7 Asetuksen N:o 404/93 27 artiklassa säädettiin niin sanotusta hallintokomiteamenettelystä. Saman asetuksen 20 artiklassa myönnettiin komissiolle toimivalta antaa yhteisön ja kolmansien maiden välistä kaupankäyntiä koskevat yksityiskohtaiset säännöt tämän menettelyn mukaisesti.

8 Yhteisön ja kolmansien maiden välistä kaupankäyntiä koskeneet yksityiskohtaiset säännöt sisältyivät nyt käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvien tosiseikkojen tapahtuma-aikana banaanien tuontia yhteisöön koskevan järjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 10 päivänä kesäkuuta 1993 annettuun

komission asetukseen (ETY) N:o 1442/93 (EYVL L 142, s. 6). Kyseisen asetuksen 4 ja 5 artiklan mukaan tariffikiintiö jaettiin A-luokan toimijoiden kesken (66,5 prosenttia) näiden sitä vuotta, jolle kiintiö oli avattu, edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana kaupan pitämien kolmansien maiden banaanien ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien määrien perusteella. Tariffikiintiö jaettiin B-luokan toimijoiden (30 prosenttia) kesken puolestaan niiden yhteisön banaanien tai perinteisten AKT-banaanien määrien perusteella, joita oli pidetty kaupan samalla tavalla kuin A-luokan osalta määritetyn viiteajanjakson aikana.

- 9 Asetuksen N:o 404/93 19 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ja asetuksen N:o 1442/93 4 ja 5 artiklan säännösten nojalla viiteajanjakso siirtyi vuosittain vuodella eteenpäin. Tästä seurasi, että kun vuonna 1993 toteutuneen viennin osalta viiteajanjakso kattoi vuodet 1989, 1990 ja 1991, se kattoi vuoden 1997 viennin osalta vuodet 1993, 1994 ja 1995 ja vuoden 1998 viennin osalta vastaavasti vuodet 1994, 1995 ja 1996.
- 10 Lisäksi asetuksen N:o 1442/93 13 artiklan mukaan A- tai B-luokan toimijat voivat siirtää niille tässä ominaisuudessa annettujen tuontitodistusten antamat oikeudet todistuksen voimassaoloaikana A-, B- tai C-luokan toimijoille.
- 11 Asetuksella N:o 404/93 ja asetuksella N:o 1442/93 käyttöön otetusta järjestelmästä käytetään jäljempänä nimitystä "vuoden 1993 järjestelmä".
- 12 Asetuksen N:o 404/93 muuttamisesta 20.7.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1637/98 (EYVL L 210, s. 28), jota sovellettiin 1.1.1999 lähtien, kumottiin asetuksen N:o 404/93 15 a artikla ja muutettiin sen 16–20 artiklaa.

- 13 Asetuksen N:o 404/93 18 artiklalla, sellaisena kuin se oli muutettuna asetuksella N:o 1637/98, avattiin 2,2 miljoonan tonnin tariffikiintiön lisäksi Maailman kauppajärjestön yhteydessä tehdyn sopimuksen perusteella (1 kohta) lisätariffikiintiö kolmansien maiden banaanien ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuonnille (2 kohta).
- 14 Asetuksen N:o 404/93 19 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, sellaisena kuin se oli muutettuna asetuksella N:o 1637/98, säädettiin, että vastedes ”18 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tariffikiintiöitä ja perinteisten AKT-banaanien tuontia hallinnoidaan käyttämällä perinteisen kaupankäynnin huomioonottavaa (niin sanottua perinteiset/uudet tulokkaat) menettelyä”.
- 15 Asetuksen N:o 404/93 20 artiklassa, sellaisena kuin se oli muutettuna asetuksella N:o 1637/98, annettiin komission tehtäväksi antaa säännökset uuden tuontijärjestelmän soveltamisesta, ja niihin piti kyseisen artiklan d kohdan mukaan kuulua muun muassa ”kaikki erityiset määräykset, joilla helpotetaan siirtymistä 1 päivästä heinäkuuta 1993 sovellettavasta tuontimenettelystä tämän osaston [uusiin] järjestelyihin”.
- 16 Komissio antoi tämän 20 artiklan nojalla 28 päivänä lokakuuta 1998 asetuksen (EY) N:o 2362/98 asetuksen (ETY) N:o 404/93 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä banaanien tuontia yhteisöön koskevan järjestelmän osalta (EYVL L 293, s. 32), ja asetus N:o 1442/93 korvattiin sillä 1.1.1999 lukien.

- 17 Asetuksen N:o 2362/98 3 artiklan ensimmäisessä kohdassa määriteltiin perinteiset toimijat seuraavasti:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan ’perinteisellä toimijalla’ taloudellista toimijaa, joka on ollut sijoittautuneena yhteisöön ajanjaksona, jonka perusteella sen viitemäärä vahvistetaan, sekä 5 artiklan mukaisen rekisteröintinsä aikana ja joka on omaan lukuunsa viitekauden aikana tosiasiallisesti tuonut vähimmäismäärän kolmansista maista ja/tai AKT-maista peräisin olevia banaaneja niiden myymiseksi myöhemmin yhteisön markkinoilla.”

- 18 Asetuksen N:o 2362/98 4 artiklan 1 kohdassa säädettiin, että ”kukin jäsenvaltiossa 5 artiklan mukaisesti rekisteröity perinteinen toimija saa kutakin vuotta varten kaikkien liitteessä I mainittujen alkuperien [kolmannet maat ja AKT-maat] osalta yhden viitemäärän, joka vahvistetaan toimijan viitekauden aikana tosiasiallisesti tuomien banaanimäärien perusteella”. Asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa täsmennettiin, että vuonna 1999 tapahtuvassa tuonnissa tariffikiintiöiden ja perinteisten AKT-banaanien osalta viitekautena käytettäisiin vuosia 1994, 1995 ja 1996.

- 19 Asetuksissa N:o 1637/98 ja N:o 2362/98 säädetyillä muutoksilla käyttöön otetusta järjestelmästä käytetään jäljempänä nimitystä ”vuoden 1999 järjestelmä”.

- 20 Vuoden 1999 järjestelmässä perinteisille toimijoille vuoden 1999 osalta ilmoitettujen viitemäärien käyttäminen vahvistettiin peräkkäin 30.6.2001 saakka tariffikiintiöiden mukaisten banaanien ja perinteisten AKT-banaanien tuonnista vuoden 2000 ensimmäisenä vuosineljänneksenä 27 päivänä lokakuuta 1999 annetulla komission

asetuksella (EY) N:o 2268/1999 (EYVL L 277, s. 10), banaanien tuonnista tariffikiintiöissä ja perinteisinä AKT-banaaneina sekä ohjeellisten määrien vahvistamisesta vuoden 2000 toiseksi vuosineljänneksi 1 päivänä helmikuuta 2000 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 250/2000 (EYVL L 26, s. 6), tiettyjen ohjeellisten määrien ja toimijakohtaisten enimmäismäärien vahvistamisesta banaanien tuontia yhteisöön koskevien todistusten antamiseksi tariffikiintiöiden ja perinteisten AKT-banaanien määrien osana vuoden 2000 kolmantena vuosineljänneksenä 22 päivänä toukokuuta 2000 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1077/2000 (EYVL L 121, s. 4), tariffikiintiöissä ja osana perinteisiä AKT-banaanien tuontimääriä yhteisöön tuotavien banaanien määrien vahvistamisesta vuoden 2000 neljänneksi vuosineljänneksi 25 päivänä heinäkuuta 2000 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1637/2000 (EYVL L 187, s. 36), tiettyjen ohjeellisten määrien ja toimijakohtaisten enimmäismäärien vahvistamisesta banaanien tuontia yhteisöön koskevien todistusten antamiseksi tariffikiintiöiden ja perinteisten AKT-banaanien määrien osana vuoden 2001 ensimmäisenä vuosineljänneksenä 28 päivänä marraskuuta 2000 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2599/2000 (EYVL L 300, s. 8) ja lopuksi vielä tiettyjen ohjeellisten määrien ja toimijakohtaisten enimmäismäärien vahvistamisesta banaanien tuontia yhteisöön koskevien todistusten antamiseksi tariffikiintiöiden ja perinteisten AKT-banaanien määrien osana vuoden 2001 toisena vuosineljänneksenä 27 päivänä helmikuuta 2001 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 395/2001 (EYVL L 58, s. 11).

- 21 Banaanien tuontia yhteisöön koskevaa järjestelmää muutettiin myöhemmin 1.7.2001 lähtien asetuksen N:o 404/93 muuttamisesta 29.1.2001 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 216/2001 (EYVL L 31, s. 2), jolla muutettiin erityisesti kyseisen asetuksen 16–20 artiklaa, ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä banaanien tuontia yhteisöön koskevan menettelyn osalta 7 päivänä toukokuuta annetulla komission asetuksella (EY) N:o 896/2001 (EYVL L 126, p. 6). Asetuksissa N:o 216/2001 ja N:o 896/2001 säädetyillä muutoksilla käyttöön otetusta järjestelmästä käytetään jäljempänä nimitystä ”vuoden 2001 järjestelmä”.

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

- 22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi yhdistetyissä asioissa T-79/96, T-260/97 ja T-117/98, Camar ja Tico vastaan komissio ja neuvosto, 8.6.2000 antamallaan tuomiolla (Kok. 2000, s. II-2193, jäljempänä 8.6.2000 annettu tuomio), joka koski muun muassa nyt käsiteltävää asiaa, 17.7.1997 tehdyn komission päätöksen, jolla oli hylätty kantajan asetuksen N:o 404/93 30 artiklan nojalla 21.1.1997 tekemä hakemus, ja velvoitti komission korvaamaan kantajalle tästä päätöksestä aiheutuneen vahingon.
- 23 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoitti komission korvaamaan 90 prosenttia ja neuvoston 10 prosenttia asiassa T-260/97 aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista ja määräsi, että Ranskan tasavalta vastaisi väliintulijana omista kuluistaan.
- 24 Asianosaisten piti 8.6.2000 annetun tuomion tuomiolauselman 5 kohdan mukaan ilmoittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle kuuden kuukauden kuluessa tuomion julistamispäivästä sovintoratkaisulla päätetyt maksettavat määrät tai, ellei sovintoon päästäisi, samassa määräajassa käsityksensä siitä, mikä on korvattavan vahingon määrä.
- 25 Komissio valitti 8.6.2000 annetusta tuomiosta yhteisöjen tuomioistuimen kirjiaan 17.8.2000 toimittamallaan valituskirjelmällä (asia C-312/00 P).
- 26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti työjärjestyksensä 77 artiklan b alakohdan mukaisesti 7.2.2001 antamallaan määräyksellä lykätä asian T-260/97 käsittelyä, kunnes asiassa C-312/00 P julistetaan lopullisen ratkaisun sisältävä yhteisöjen tuomioistuimen tuomio.

- 27 Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi valituksen asiassa C-312/00 P, komissio vastaan Camar ja Tico, 10.12.2002 antamallaan tuomiolla (Kok. 2002, s. I-11355) siltä osin kuin se kohdistui asiaan T-260/97 liittyneeseen 8.6.2000 annetun tuomion osaan.
- 28 Asianosaisille ilmoitettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamon 9.1.2003 päivätyllä kirjeellä oikeudenkäynnin jatkamisesta asiassa T-260/97 ja siitä, että 8.6.2000 annetun tuomion tuomiolauselman 5 kohdassa tarkoitettu kuuden kuukauden määräaika oli alkanut jälleen kulua ja päättyisi 10.6.2003.
- 29 Kantaja ja komissio aloittivat siten neuvottelut vahingon arvioimiseksi. Koska ne eivät päässeet määräajassa sopimukseen, ne toimittivat 10.6.2003 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon ehdotuksensa korvattavan vahingon määrästä.
- 30 Kantaja esitti huomautuksensa komission ehdotuksesta 18.7.2003, ja komissio esitti tämän jälkeen huomautuksensa kantajan ehdotuksesta ja huomautuksista 5.9.2003.
- 31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja esitti työjärjestyksensä 64 artiklassa tarkoitettuna prosessinjohtotoimena kantajalle ja komissiolle kirjallisia kysymyksiä, joihin nämä vastasivat määräajassa.
- 32 Kantajan ja komission lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisiin kysymyksiin kuultiin 24.2.2005 pidetyssä istunnossa.

33 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- toteaa paikkansapitäviksi määrät, joiden mukaan kantaja on arvioinut aiheutuneen vahingon, eli ilman korkoja 2 771 132 euroa vuoden 1997 osalta, 2 253 060 euroa vuoden 1998 osalta, 7 190 000 euroa vuoden 1999 osalta, 7 190 000 euroa vuoden 2000 osalta ja 4 399 200 euroa vuoden 2001 ensimmäisen puoliskon osalta

- velvoittaa komission suorittamaan näiden määrien summan kokonaan samoin kuin rahan arvon alenemiseen ja viivästyskorkoihin perustuvat määrät, jotka lasketaan kantajan ehdottamin perustein tai mahdollisin muin perustein, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää asianmukaisempina ja

- velvoittaa komission korvaamaan tästä oikeudenkäynnin uudesta vaiheesta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

34 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrittää kantajalle maksettavat määrät seuraavien tietojen perusteella:

- korvaus suoritetaan 1.1.1997 ja 31.12.1998 väliseltä ajalta

- kantajan viitemäärän laskemiseksi huomioon otettava ajanjakso ovat vuodet 1989 ja 1990

- korvauksen määrä on laskettava saamatta jääneen voiton perusteella, ja sen muodostaa seuraavien tekijöiden erotus: tulot, jotka kantaja olisi saanut banaanien kaupasta 1.1.1997 ja 31.12.1998 välisenä aikana, mikäli komissio olisi hyväksynyt sen 21.1.1997 päivätyn siirtymätoimenpiteitä koskeneen hakemuksen, ja todelliset tulot, jotka se sai tästä kaupasta asianomaisena ajanjaksona, viimeksi mainittuihin lisättyinä ne tulot, joita se on saanut tai olisi voinut saada mahdollisista korvaavista toiminnoista saman ajanjakson aikana

- banaanien lisäviitemäärät, joita kantaja olisi kyennyt pitämään kaupan, mikäli komissio olisi hyväksynyt sen 21.1.1997 päivätyn siirtymätoimenpiteitä koskeneen hakemuksen, ovat 13 855,66 tonnia vuoden 1997 osalta ja 11 265,30 tonnia vuoden 1998 osalta

- tällä tavoin lasketun korvauksen määrä tarkistetaan Italian osalta saatavissa olevien ja kyseisenä ajanjaksona sovellettujen virallisten indeksien mukaan; tähän tarkistettuun määrään lisätään viivästyskorot 8.6.2000 annetun tuomion julistamispäivästä maksupäivään saakka, ja korot lasketaan Italiassa voimassa olevan laillisen koron mukaan.

Oikeudellinen arviointi

Alustavia huomautuksia

35 Aluksi on muistutettava siitä, että kantaja oli pyytänyt 21.1.1997 päivätyllä kirjeellä komissiolta EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) perusteella, että asetuksen N:o 404/93 30 artiklan mukaisesti kolmansien maiden

banaaneja ja muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja koskeneet tuontitodistukset, joita sille B-luokan toimijana piti antaa vuoden 1997 ja sitä seuraavien vuosien osalta sen normaalien viitemäärien palauttamiseen saakka, määriteltäisiin vuosina 1988, 1989 ja 1990 myytyjen banaanimäärien perusteella.

36 Kuten 8.6.2000 annetun tuomion 208 kohdasta ilmenee, korvattava vahinko muodostuu siitä, että kantajalle annettiin vähemmän tuontitodistuksia kuin se olisi saanut, jos asetuksen N:o 404/93 30 artiklaa olisi sovellettu asianmukaisesti.

37 Vaikka kantaja ja komissio ovat yhtä mieltä siitä, mitkä vuodet on otettava huomioon laskettaessa kantajan viitemäärää, joka on otettava niiden tuontitodistusten määrää koskevaan laskelmaan, joita se olisi lisäksi voinut saada, ne ovat puolestaan eri mieltä lähinnä kolmesta seikasta:

— ajanjaksosta, jolta vahinko on korvattava

— yleisistä perusteista, jotka on otettava huomioon vahinkoa arvioitaessa ja

— perusteista, jotka on otettava huomioon rahan arvon alentumisen ja viivästyskorkojen yhteydessä.

Vuodet, jotka on otettava huomioon viitemäärää laskettaessa

Asianosaisten lausumat

- 38 Komissio esittää, että kantajan viitemäärää laskettaessa huomioon otettavan ajanjakson eli viiteajanjakson pitäisi lähtökohtaisesti käsittää ne kolme vuotta ennen asetuksella N:o 404/93 käyttöön otetun yhteisen markkinajärjestelyn voimaantuloa, joilta tietoja oli saatavissa, eli vuodet 1989–1991. Somalian sisällissodan syttyminen on kuitenkin komission mukaan hyväksyttävä peruste sille, että kantajan osalta ei oteta huomioon vuotta 1991. Se korostaa, että jäljelle jäävää ajanjaksoa, joka käsittää vuodet 1989 ja 1990, voidaan pitää kantajan kannalta normaalina toimintajaksona, sillä tämä on myöntänyt, että vuodelle 1988 oli ollut ominaista sen tuonnin merkittävä kasvu sen keskimääräisiin tuontimääriin verrattuna. Viiteajanjaksona huomioon otettava jakso käsittää siten vuodet 1989 ja 1990.
- 39 Kantaja suostuu siihen, että korvattavaa vahinkoa arvioitaessa käytetään komission ilmoittamaa viiteajanjaksoa sen vuodet 1988–1990 kattavan kolmivuotiskauden sijasta, jonka se oli ilmoittanut asetuksen N:o 404/93 30 artiklan nojalla esittämässään hakemuksessa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 40 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi 8.6.2000 antamassaan tuomiossa, että komission kieltäytyminen toteuttamasta siirtymätoimenpiteitä kantajan kohtaamien vaikeuksien korjaamiseksi oli lainvastainen, se ei esittänyt, että komission olisi pitänyt erityisesti ottaa kantajan osalta viiteajanjaksona

huomioon nimenomaan jakso 1988–1990 laskeissaan niiden tuontitodistusten määrää, jotka kantajalle B-luokan toimijana piti myöntää.

- 41 Kun otetaan huomioon ensinnäkin se, että asiaa koskevassa lainsäädännössä ei ole mitään, mikä edellyttäisi, että viiteajanjakso välttämättä määriteltäisiin nyt käsiteltävän kaltaisessa kohtuuttomassa tilanteessa uudelleen kolmivuotiskauden mukaan, ja toiseksi se, että kantaja hyväksyy vuoden 1988 poisjättämisen, asianosaisten sopima lähestymistapa on hyväksyttävissä. Ajanjakso, jonka perusteella kantajan viitemäärä on laskettava korvattavaa vahinkoa arvioitaessa, kattaa siten vuodet 1989 ja 1990.

Ajanjakso, jolta vahinko on korvattava

Asianosaisten lausumat

- 42 Kantajan mielestä sen siirtymätoimenpiteitä koskeneen hakemuksen hylkäämisestä aiheutuneeseen vahinkoon liittyvä ajanjakso on 1.1.1997–30.6.2001.
- 43 Kantaja väittää, että vaikka A- ja B-luokan todistusten välinen ero poistettiin, kolmansien maiden banaaneja koskeneiden tuontitodistusten saaminen perustui vuoden 1999 järjestelmän mukaan, kuten aikaisemmankin järjestelmän mukaan, muun muassa niiden perinteisten AKT-banaanien määriin, jotka oli tuotu viiteajanjakson aikana. Se korostaa, että perinteiset AKT-banaanit otettiin huomioon kaikkien banaanien joukossa määriteltäessä asetuksella N:o 2362/98 käyttöön otettua yhtä viitemäärää, joka edelleen laskettiin vuodet 1994–1996 kattavan viiteajanjakson perusteella.

- 44 Lisäksi se, että kantaja viittasi komissiolle osoittamassaan 21.1.1997 päivätyssä hakemuksessa B-luokan todistuksiin, ei ole kantajan mukaan missään tapauksessa este katsoa, että olisi olemassa vahinko, joka komission pitäisi korvata myös 31.12.1998 jälkeiseltä ajalta. Kantaja näet huomauttaa, että vaikka se oli tässä hakemuksessa maininnut B-luokan todistukset, se oli pyrkinyt tällä ainoastaan luonnehtimaan todistuksia, jotka oli annettu perinteisten AKT-banaanien tuonnin perusteella muodostetun viitemäärän nojalla. Se pyrki kanteellaan, josta annettiin tuomio 8.6.2000, siihen, että sen viitemääriä mukautettaisiin, minkä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien hyväksyi kyseisen tuomion 194 kohdan kolmannessa, neljännessä ja viidennessä virkkeessä.
- 45 Vahinko on siten kantajan mielestä korvattava kaikilta vuosilta, joiden aikana se olisi yhteisön lainsäädännön perusteella voinut vedota perinteisenä AKT-banaanien tuojana normaaleihin viitemääriinsä, eli 1.7.2001 saakka, jolloin vuoden 2001 järjestelmä tuli voimaan. Tällä järjestelmällä otettiin käyttöön uudet perusteet viitemäärien laskemiseksi kolmansien maiden banaaneja tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja koskevien tuontitodistusten myöntämistä varten, ja tästä seurasi, että kantajan kaltaisen toimijan osalta tämä laskelma piti sittemmin tehdä ainoastaan sen perusteella, miten paljon banaaneja se oli viiteajanjakson aikana tuonut A-luokkaan kuuluvana toimijana.
- 46 Kantaja täsmentää lisäksi, että arvioitaessa vahinkoa vuosien 1999 ja 2000 sekä vuoden 2001 ensimmäisen puoliskon osalta pitäisi ottaa huomioon tuonti, joka olisi voinut toteutua vuosina 1994–1996, mikäli komissio olisi toteuttanut tarvittavat toimenpiteet, jotta kantaja olisi kyennyt korvaamaan somalialaiset banaanit, joita tuolloin ei enää ollut saatavilla.
- 47 Komissio arvioi, että ajanjakso, jolta kantajalla on oikeus vahingonkorvaukseen, on rajoitettava ajanjaksoon 1.1.1997–31.12.1998.

- 48 Se muistuttaa, että korvattava vahinko on vahinko, joka on aiheutunut siitä, että se ei antanut kantajalle asetuksen N:o 404/93 30 artiklan mukaisesti suurempaa määrää B-luokan tuontitodistuksia, jotka olisi laskettu kantajan ennen Somalian sisällissotaa tuoman banaanimäärän perusteella.
- 49 Komissio huomauttaa, että 1.1.1999 tuli banaanin yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä voimaan merkittävä kauppajärjestelmän uudistus, jolla muun muassa poistettiin tuojien jako luokkiin A, B ja C ja otettiin käyttöön tariffikiintiöiden ja perinteisten AKT-banaanien yhteinen hallinnointi. Se korostaa, että kantaja ei missään vaiheessa vaatinut erityisiä etuuksia vuoden 1999 järjestelmän mukaan, kun taas aikaisemman 31.12.1998 päättyneen järjestelmän perusteella vaadituilla toimenpiteillä ei olisi voinut olla vaikutuksia uudessa järjestelmässä.
- 50 Komissio huomauttaa, että kantajan vaatimien toimenpiteiden oikeudellinen perusta muuttui 1.1.1999 lähtien. Mikäli kantaja arvioi olevansa erityisen epäedullisessa tilanteessa, sen olisi pitänyt pyytää komissiolta uudelleen asianmukaisia toimenpiteitä, tällä kertaa asetuksen N:o 404/93 uuden 20 artiklan d kohdan perusteella, sellaisena kuin se oli muutettuna asetuksella N:o 1637/98.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 51 On todettava, että komissio myöntää olevansa velvollinen korvaamaan vahingon, jota kantajalle on aiheutunut vuosina 1997 ja 1998 sen vuoksi, että komissio kieltäytyi hyväksymästä 21.1.1997 päivättyä hakemusta. Komissio kiistää sitä vastoin kantajan vaatimuksen, jonka mukaan tästä kieltäytymisestä johtuvana pitäisi pitää myös vahinkoa, jonka kantaja väittää aiheutuneen sellaisena ajanjaksona, jona vuoden 1999 järjestelmä oli voimassa, eli 1.1.1999 ja 30.6.2001 välisenä aikana.

- 52 Kantajan vaatimusta ei voida hyväksyä.
- 53 On totta, että 21.1.1997 päivätyä kantajan hakemusta voidaan tulkita siten, että sillä pyrittiin toimenpiteeseen, jolla toimivaltaiset kansalliset viranomaiset valtuutettaisiin vahvistamaan viitemäärä, jonka perusteella kantajalle B-luokkaan kuuluvana toimijana annettaisiin tuontitodistuksia kolmansien maiden tai muiden kuin perinteisten AKT-maiden banaaneja varten siten, että otettaisiin huomioon ne perinteiset AKT-banaanien määrät, joita pidettiin kaupan muun kuin sovellettavasta lainsäädännöstä johtuvan viiteajanjakson aikana.
- 54 Kyseisestä hakemuksesta ilmenee muun muassa, että viiteajanjakson 1993–1995, jota käytettiin vuoden 1993 järjestelmässä myönnettäessä tuontitodistuksia vuonna 1997, korvaaminen oli perusteltavissa myönnettäessä kantajalle tuontitodistuksia kolmansien maiden tai muiden kuin perinteisten AKT-maiden banaaneja varten, koska kantajan perinteisten AKT-banaanien tuonti oli epätavallisen vähäistä tämän saman ajanjakson aikana Somaliassa syntyneen sisällissodan ja yhteisen markkinajärjestelyn käyttöön oton yhteisvaikutuksesta.
- 55 Kantaja vaati, että viiteajanjaksona otettaisiin huomioon vuodet 1988–1990 ”sen normaalien viitemäärien palauttamiseen asti”, mikä tarkoittaa kyseisen hakemuksen yhteydessä siihen asti, että voimassa olevan lainsäädännön (ks. edellä 8 ja 9 kohta) mukaisen vuodella eteenpäin siirtymisen vaikutuksesta viiteajanjakso sisältää vain vuosia, joihin ei liity kantajan hakemuksen taustalla olleita perinteisten AKT-banaanien hankintaan liittyneitä vaikeuksia.
- 56 Toimenpiteiden, jotka komission olisi pitänyt toteuttaa hyväksyessään kyseisen hakemuksen, olisi pitänyt mahdollistaa myös vuoden 1998 osalta kantajan ehdottamansa ajanjakson aikana kaupan pitämien perinteisten AKT-banaanien

määrien huomioon ottamisen laskettaessa niiden B-luokan tuontitodistusten määrää, joita sille olisi pitänyt myöntää. Kyseisen vuoden osalta asetuksen N:o 1442/93 perusteella huomioon otettava viiteajanjakso (1994–1996) sisälsi edelleen — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimenomaisesti totesi 8.6.2000 antamansa tuomion 148 kohdan lopussa — vuosia, joiden aikana kantajalla oli ollut mainittuja hankintavaikeuksia.

- 57 Mikäli vuoden 1993 järjestelmä olisi ollut voimassa vuoteen 1999 saakka, toimenpiteet, jotka komission olisi pitänyt toteuttaa hyväksyessään kantajan vaatimuksen, olisivat mahdollistaneet saman korvaavan viiteajanjakson myös vuoden 1999 osalta, koska asetuksilla N:o 404/93 ja N:o 1442/93 käyttöön otettu viiteajanjakso, jota siirrettiin vielä yhdellä vuodella eteenpäin (1995:stä 1997:ään), olisi edelleen kattanut vuosia (1995 ja 1996), joihin liittyi kyseisiä vaikeuksia.
- 58 Vuoden 1993 järjestelmää muutettiin kuitenkin 1.1.1999 lukien. On todettava, että tällä uudistuksella päätettiin 31.12.1998 niiden toimenpiteiden vaikutukset, jotka komission olisi pitänyt toteuttaa hyväksyessään kantajan 21.1.1997 päivätyn hakemuksen.
- 59 Toisin kuin komissio väittää, tällainen päätelmä ei kuitenkaan voi perustua muodolliseen syyhyn eli siihen, että asetuksen N:o 404/93 20 artiklan d kohdalla, sellaisena kuin se oli muutettuna asetuksella N:o 1637/98, otettiin käyttöön uusi oikeudellinen perusta siirtymätoimenpiteiden toteuttamista varten.
- 60 Kantajan tilanne ei näet kuulu edellä mainitun 20 artiklan d kohdan soveltamisalaan, koska kohtuuton tilanne, johon kantaja vetosi, eli sen vaikeudet hankkia perinteisiä AKT-banaaneja vuosina 1994–1996, ei liittynyt siirtymiseen vuoden 1993 järjestelmästä vuoden 1999 järjestelmään. Vaikka se liittyi Somaliassa vuoden 1990 lopussa alkaneeseen sisällissotaan, se oli sen sijaan välitön seuraus yhteisen markkinajärjestelyn käyttöönotosta, koska vuoden 1993 järjestelmä aiheutti todellisuudessa

sen, että kantajalla aikaisemman Italian järjestelmän mukaan ollut mahdollisuus korvata somalialaisten banaanien vähentynyt tarjonta esimerkiksi muilla perinteisillä AKT-banaaneilla oli objektiivisesti katsoen pienentynyt merkittäväällä tavalla (8.6.2000 annetun tuomion 140–143 kohta). Koska nämä vaikeudet johtuivat siitä, että kansallisista järjestelmistä siirryttiin vuoden 1993 järjestelmään, ne kuuluivat siten vielä vuoden 1999 järjestelmänkin perusteella asetuksen N:o 404/93 30 artiklan soveltamisalaan, sillä sitä ei ollut kumottu eikä muutettu asetuksella N:o 1637/98.

- 61 Syyt, joiden vuoksi ne toimenpiteet, jotka komission olisi pitänyt toteuttaa hyväksyessään 21.1.1997 päivätyn hakemuksen, eivät voineet olla voimassa 31.12.1998 jälkeen, ovat merkittäviä ja liittyvät ominaispiirteisiin, jotka erottavat vuoden 1999 järjestelmän vuoden 1993 järjestelmästä kyseisen hakemuksen kohteen kannalta perustavanlaatuisella tavalla.
- 62 Asetuksen N:o 2362/98 johdanto-osan viidennen perustelukappaleen mukaan ”tariffikiintiöiden ja perinteisten AKT-banaanien yhteinen hallinnointi” oli asianmukainen keino edistää ulkomaankauppaa ja kaupan sujuvuutta sekä auttaa välttämään perusteetonta eriytymistä. Kyseisen perustelukappaleen mukaan perinteiset toimijat ja uudet toimijat oli ”määriteltävä yhdenmukaisin arviointiperustein riippumatta siitä, mistä kolmannelta maasta tai AKT-maasta toimijat tuovat”, perinteisten toimijoiden oikeudet oli ”määriteltävä tosiasiallisen tuonnin perusteella, riippumatta tuonnin alkuperästä ja tuotantolähteestä” ja ”oikeuksissa oli annettava mahdollisuus tuoda tuotteita niiden alkuperästä riippumatta”, minkä lisäksi tätä samaa lähestymistapaa oli ”noudatettava tuonnin kausittaisessa hallinnointimenetelmässä ilman, että tuontia eriytetään sen alkuperän perusteella”.
- 63 Vuoden 1999 järjestelmällä poistettiin siten erottelu, joka tehtiin asetuksen N:o 404/93 19 artiklassa tariffikiintiön jakamiseksi A-, B- ja C-luokan toimijoiden (ja todistusten) kesken. Vuoden 1999 järjestelmässä erotettiin toisistaan ainoastaan kantajan kaltaiset niin sanotut perinteiset toimijat (ks. edellä 17 kohta) ja uudet toimijat.

- 64 Todettakoon lisäksi, että vaikka viitemäärät laskettiin vuoden 1993 järjestelmän mukaan A-luokan toimijoiden osalta viiteajanjakson aikana kaupan pidettyjen kolmansien maiden banaanien ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien määrien perusteella ja B-luokan toimijoiden osalta saman viiteajanjakson aikana kaupan pidettyjen yhteisön banaanien tai perinteisten AKT-banaanien määrien perusteella (ks. edellä 8 kohta), vuoden 1999 järjestelmän mukaan asetuksen N:o 2362/98 4 artiklalla käyttöön otettu ”yksi viitemäärä” (ks. edellä 18 kohta) laskettiin siten, että otettiin huomioon asianomaisen toimijan viiteajanjakson aikana kaikkialta yhteisöön tuomat banaanit eli perinteiset ja muut kuin perinteiset AKT-banaanit sekä kolmansien maiden banaanit (asetuksen N:o 2362/98 liite I).
- 65 Huolimatta siitä, että toimijoiden ja todistusten jakaminen A-, B- ja C-luokkiin poistettiin ja otettiin käyttöön yksi viitemäärä, perinteisten AKT-banaanien tuonti viiteajanjakson aikana vaikutti edelleen myös vuoden 1999 järjestelmän perusteella niiden todistusten määrään, joita kantajalle voitiin myöntää banaanien tuomiseksi kolmansista maista ja muista kuin perinteisistä AKT-maista. Lisäksi pitää paikkansa, että viiteajanjakso pysyi samana eli vuosina 1994–1996 koko vuoden 1999 järjestelmän voimassaolon ajan (ks. edellä 18 ja 20 kohta), joten kyseessä oli sama kolmivuotisjakso, joka oli viiteajanjaksona vuonna 1998 eli vuoden 1993 järjestelmän viimeisenä voimassaolovuonna ja joka Somalian sisällissodasta ja yhteisen markkinajärjestelyn käyttöönotosta johtuneiden hankintavaikeuksien vuoksi ei edustanut kantajan normaalin toiminnan tasoa perinteisten AKT-banaanien osalta.
- 66 Vaikka oletettaisiin, että vuosien 1989 ja 1990 huomioon ottaminen ajanjakson 1994–1996 sijasta kantajan yhtä viitemäärää vahvistettaessa ei olisi ollut täysin yhteensovittamatonta vuoden 1999 järjestelmän toimintaa koskeneiden yksityiskohtaisten sääntöjen kanssa, viitemäärän ainoana osatekijänä oli perinteisten AKT-banaanien tuonti, eikä se olisi vuoden 1999 järjestelmän perusteella voinut olla sellaisten toimenpiteiden perusteena, jotka komission olisi pitänyt toteuttaa vuoden 1993 järjestelmän perusteella hyväksyessään kantajan 21.1.1997 päivätyn hakemuksen.

- 67 On näet todettava, että vuoden 1993 järjestelmän perusteella se, että toimija toi perinteisiä AKT-banaaneja viiteajanjakson aikana, antoi sille oikeuden hyvin pieneen osuuteen (30 prosenttia) tariffikiintiöstä. Kantajan 21.1.1997 päivätyssä hakemuksessaan vaatima viiteajanjakson vaihtaminen olisi pitänyt toteuttaa tässä tilanteessa.
- 68 Toisin kuin vuoden 1993 järjestelmän mukaan, perinteisten AKT-banaanien viitemääriä ei vuoden 1999 järjestelmän perusteella enää käytetty laskettaessa niiden kolmansien maiden banaanien tai muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuontitodistusten määrää, joita myönnettiin B-luokan toimijoille myönnetyn 30 prosentin tariffikiintiöosuuden sisällä, vaan ne muodostivat osaltaan yhden viitemäärän, joka käytettiin yleisemmin laskettaessa niiden tuontitodistusten määrää, joita myönnettiin toimijoille mistä tahansa peräisin olevia banaaneja varten tariffikiintiöiden ja perinteisten AKT-banaanien yhteisen hallinnoinnin perusteella. Asetuksen N:o 2362/98 johdanto-osan viidennen perustelukappaleen mukaan perinteisten toimijoiden oikeudet oli vuoden 1999 järjestelmän perusteella ”määriteltävä tosiasiallisen tuonnin perusteella, riippumatta tuonnin alkuperästä ja tuotantolähteestä”, minkä lisäksi niillä oli ”annettava mahdollisuus tuoda tuotteita niiden alkuperästä riippumatta”.
- 69 Vuoden 1999 järjestelmän perusteella viiteajanjakson aikana tuotujen perinteisten AKT-banaanien määrät eivät näin ollen vaikuttaneet yksinomaan, kuten vuoden 1993 järjestelmän perusteella, toimijoiden osuuteen hyvin pienestä tariffikiintiöstä vaan osuuteen tariffikiintiöiden kokonaisuudesta ja lisäksi osuuteen perinteisten AKT-banaanien tuontitodistuksista (asetuksen N:o 2362/98 3, 4 ja 6 artikla), kun taas vuoden 1993 järjestelmän perusteella perinteisten AKT-banaanien tuonti ei edellyttänyt viitemäärän saamista (asetuksen N:o 1442/93 14–16 artikla).
- 70 Näillä perustavanlaatuisilla muutoksilla, joita tehtiin kolmansien maiden banaanien tai muiden kuin perinteisten AKT-banaanien ja erityisesti perinteisten AKT-

banaanien hankintaedellytyksiin, katkaistiin selvästi jatkuvuus vuoden 1993 järjestelmän ja vuoden 1999 järjestelmän välillä 21.1.1997 päivätyn kantajan hakemuksen kohteen osalta. Kantajan väite, jonka mukaan huolimatta siitä, että B-luokan todistukset eivät olleet enää voimassa vuoden 1999 järjestelmän perusteella, kolmansien maiden banaaneja tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja koskevien todistusten myöntämistä koskeva mekanismi oli edelleen olemassa ja oleellisilta osin sama kuin vuoden 1993 järjestelmän perusteella voimassa ollut, on siis virheellinen.

- 71 Toimenpiteillä, jotka komission olisi pitänyt toteuttaa hyväksyessään 21.1.1997 päivätyn kantajan hakemuksen, ei siten olisi voinut olla vaikutuksia 31.12.1998 jälkeen. Sillä, että viiteajanjakso korvattiin vuoden 1999 järjestelmässä yhden viitemäärän ainoalla osatekijällä eli perinteisten AKT-banaanien tuonnilla, oli hyvin erilainen ja huomattavasti merkittävämpi ulottuvuus kuin kantajan pyytämillä toimenpiteillä. Mikäli oletetaan, että tämä korvaaminen oli sallittua vuoden 1999 järjestelmän soveltamisen yhteydessä, siitä olisi pitänyt tehdä uusi komission päätös, jota kantajan olisi pitänyt pyytää uudella hakemuksella, joka olisi pitänyt esittää kyseistä järjestelmää koskeneiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.
- 72 Tästä seuraa, että vahinko, joka komission on tässä tapauksessa korvattava, on ainoastaan vahinko, joka aiheutui siitä, että kantajalle annettiin vuosina 1997 ja 1998 vähemmän kolmansien maiden banaanien ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuontitodistuksia kuin se olisi saanut näinä samoina vuosina, jos komissio olisi hyväksynyt sen 21.1.1997 päivätyn hakemuksen ja sallinut asetuksen N:o 404/93 30 artiklan mukaisesti sen, että viiteajanjaksona olisi otettu huomioon vuodet 1989 ja 1990.
- 73 Tämä päätelmä on erityisen välttämätön, kun otetaan huomioon, että oikeuskäytännön mukaan yksityiset voivat vedota tulevaan vahinkoon yhteisöä vastaan nostetun sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevan kanteen yhteydessä ainoastaan silloin, kun vahinko on välittömästi uhkaava ja riittävällä varmuudella

ennakoitavissa vallitsevan konkreettisen ja lainsäädännöllisen tilanteen perusteella (yhdistetyt asiat 56/74–60/74, Kampffmeyer ym. v. komissio ja neuvosto, tuomio 2.6.1976, Kok. 1976, s. 711, Kok. Ep. III, s. 109, 6–8 kohta).

- 74 Näin ollen kantajan nyt käsiteltävässä asiassa nostaman vahingonkorvauskanteen kohteena saattoi olla ainoastaan sellaisen vahingon korvaaminen, jota saattoi aiheutua 17.7.1997 tehdyn komission päätöksen vuoksi hakemuksen esittämisen ajankohtana voimassa olleen lainsäädännön eli vuoden 1993 järjestelmän perusteella. Väitetty vahinko, josta kantaja vaatii korvausta 1.1.1999 ja 30.6.2001 väliseltä ajalta, ei missään tapauksessa perustu tähän lainsäädäntöön vaan kanteen nostamisen jälkeen annettuun olennaisilta osin erilaiseen lainsäädäntöön, jonka ominaispiirteet eivät missään tapauksessa olleet ennustettavissa kanteen nostamishetkellä.

Vahinkoa arvioitaessa huomioon otettavat yleiset perusteet

Asianosaisten lausumat

- 75 Kantaja arvioi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on muun muassa 8.6.2000 antamansa tuomion 194, 195 ja 211 kohdassa jo selvästi ilmoittanut perusteen, jonka mukaan vahingonkorvauksena suoritettavat määrät lasketaan, erityisesti viittaamalla kantajan itsensä ehdottamaan perusteeseen eli myöntämättä jätettyjen tuontitodistusten vaihtoarvoon, joka on arvioitu 200 euroksi tonnia kohti ilmoituksessa, jonka komission yksiköt antoivat neuvoston maatalouden erityiskomitean banaanityöryhmälle 9. ja 10.2.1998. Kantaja katsoo siis, että vahingon määrä pitäisi laskea siten, että 200 euroa kerrotaan niiden todistusten edustamien

tonnien lukumäärällä, joita siltä on jäänyt saamatta verrattuna siihen, kuinka paljon sen olisi pitänyt saada niitä, mikäli huomioon otettu viiteajanjakso olisi ollut sisällissotaa edeltänyt ajanjakso vuosien 1993–1995 sijasta vuoden 1997 tuonnin osalta ja vuosien 1994–1996 sijasta seuraavien vuosien tuonnin osalta.

- 76 Kantaja korostaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi velvoittaa asianosaista korvaamaan vahinkoa, jos se ei ole todellinen ja jos se ei ole tuomiota annettaessa perusteeltaan ja määrältään niin varma (ks. asia T-99/98, Hameico Stuttgart ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 2.7.2003, Kok. 2003, s. II-2195, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), että tätä vahinkoa voidaan ainakin täsmällisesti arvioida jo vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole vahvistanut näitä perusteita 8.6.2000 antamassaan tuomiossa, ja se haluaa kantajan mukaan virheellisesti uskotella, että vahinko on paitsi määrittämätöntä myös vielä epävarmaa.
- 77 Kantaja huomauttaa, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei 8.6.2000 antamassaan tuomiossa nimenomaisesti tutkinut sen ehdottaman todistusten vaihtoarvon mukaisen perusteen hyväksyttävyyttä, se ei myöskään pitänyt tätä perustetta perusteettomana tai epäasianmukaisena vahingon määrittämiseksi. Mikäli näin olisi ollut, se ei olisi todennut kyseisen tuomion 195 kohdassa, että tämän perusteen avulla vahingon laajuus voidaan arvioida ”riittävällä varmuudella”, ja kehottanut 211 kohdassa asianosaisia ”yrittämään saamaan aikaan tämän tuomion perusteella sovinnon kaiken korvattavan vahingon määrästä”.
- 78 Kantaja korostaa lisäksi, että komissio olisi voinut pääasian oikeudenkäynnin yhteydessä esittämässään vastauskirjelmässä kiistää kantajan esittämän perusteen oikeellisuuden, mutta se ei menetellyt näin. Komissio ei siis voi kantajan mukaan enää kyseenalaistaa tätä perustetta.

- 79 Kantaja väittää joka tapauksessa, että todistusten vaihtoarvo on perusteltu ja luotettava tieto vahingon määrittämiseksi tässä tapauksessa. Se näet muistuttaa, että yhteisön lainsäädännössä on nimenomaisesti säädetty banaanien tuontitodistusten siirrettävyydestä vuoden 1993 järjestelmän alusta lähtien (asetuksen N:o 1442/93 20 artikla) ja että nimenomaan B-luokkaan kuuluneet todistukset olivat kaupan kohteena, koska asetuksen N:o 1442/93 13 artiklan 3 kohdan mukaan niiden luovuttaminen ei johtanut haltijan viitemäärien vähentämiseen ja niiden avulla kyettiin parantamaan AKT-banaanien kaupan heikkoja katteita. Kantaja viittaa tässä yhteydessä asiassa C-280/93, Saksa vastaan neuvosto, 5.10.1994 annetun tuomion (Kok. 1994, s. I-4973, Kok. Ep. XVI, s. I-173) 86 kohtaan. Todistusten luovutushinta on siis varmaa tuloa ja nimenomaan vähimmäistuotto.
- 80 Tukeakseen väitettään, jonka mukaan tuontitodistusten vaihtoarvo on hyväksyttävä peruste, kantaja muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 27.1.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-203, 79 kohta), että vahingon arvioimiseksi voidaan ottaa huomioon tilastotietoja ja kaupallisia tietoja.
- 81 Komissio väittää, että 8.6.2000 annetussa tuomiossa ei ole määritelty perusteita, joiden mukaan kantajalle suoritettava korvaus voitaisiin määrittää. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on komission mukaan ottanut kantajan esittämän perusteen huomioon ainoastaan arvioidakseen sitä, voidaanko vahingonkorvausväätimus tutkia, ilman että se olisi kuitenkin todennut sitä asianmukaiseksi. Tämän perusteen perusteltavuudesta ei ole myöskään käyty kontradiktorista keskustelua.
- 82 Komissio ei hyväksy sitä, että korvattava vahinko voitaisiin laskea tuontitodistusten hypoteettisen vaihtoarvon perusteella siten, että jätettäisiin kokonaan huomiotta se, onko kyseiset tavarat tuotu maahan vai ei. Tällainen seikka ei näet sen mukaan liittyisi mitenkään vahingon aiheuttaneeseen tapahtumaan ja siitä kantajan

tilanteelle aiheutuneisiin todellisiin seurauksiin (yhdistetyt asiat 5/66, 7/66 ja 13/66–24/66, Kampffmeyer ym. v. komissio, tuomio 14.7.1967, Kok. 1967, s. 317).

- 83 Se korostaa, että toimijat luovuttavat käytännössä tuontitodistuksia toisilleen vain harvoin. Lisäksi se muistuttaa, että todistusten luovuttaminen merkitsi lähtökohtaisesti jo vuoden 1993 järjestelmässä asetuksen N:o 1442/93 13 artiklan nojalla sitä, että luovutetut määrät vähennettiin luovuttajan viitemäärästä. Komission mukaan tämä rajoitus ei tosin koskenut B-luokan toimijoita, kuten kantajaa, mutta niiden mahdollisuus saada kolmansien maiden banaanien ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuontitodistuksia riippui siitä, että ne todellisuudessa pitivät viiteajanjakson aikana kaupan yhteisön banaaneja ja perinteisiä AKT-banaaneja.
- 84 Komissio huomauttaa tuontitodistusten väitetystä vaihtoarvosta eli 200 eurosta tonnilta, jonka kantaja on esittänyt komission yksiköiden neuvoston maatalouden erityiskomitean banaanityöryhmälle 9. ja 10.2.1998 antaman ilmoituksen perusteella, että sillä ei ole merkitystä vahinkoa määritettäessä. Sitä ei näet voitaisi komission mukaan missään tapauksessa ottaa huomioon koko asianomaisen ajanjakson osalta, koska kyseessä on vain yksi tiettyyn ajankohtaan liittyvä tieto, joka koskee ainoastaan B-luokan todistuksia, ja koska todistusten hinta vaihteli banaanien hinnan mukaan. Tämä tieto ei myöskään perustu virallisiin tilastoihin ja kaupallisiin tietoihin, koska ei ollut olemassa todellisia tuontitodistusten markkinoita.
- 85 Komissio ehdottaa, että kyseisen vahingon arvioimiseksi pitäisi sen sijaan nojautua vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan vahinkoa kärsinyt pitäisi mahdollisuuksien mukaan saattaa siihen tilanteeseen, jossa hän olisi ollut, mikäli tätä vahinkoa ei olisi aiheutunut (asia C-308/87, Grifoni v. Euratom, tuomio 3.2.1994, Kok. 1994, s. I-341, 40 kohta). Pitäisi siis ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon vahinkoa kärsineen todellinen tilanne erityisesti silloin, jos korvaus liittyy taloudellisen toiminnan harjoittamiseen, johon luonnostaan saattaa sisältyä paitsi

voittoja, myös tappioita (yhdistetyt asiat C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 19.5.1992, Kok. 1992, s. I-3061, Kok. Ep. XII, s. I-99, 32–34 kohta ja asia T-267/94, Oleifici Italiani v. komissio, tuomio 11.7.1997, Kok. 1997, s. II-1239, 73 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

- 86 Komissio ehdottaa edellä mainitussa asiassa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio 19.5.1992 annettuun tuomioon (26 kohta) ja em. asiassa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio 27.1.2000 annettuun tuomioon viitaten, että tässä tapauksessa pitäisi ottaa huomioon saamatta jäänyt voitto, jonka muodostaa niiden tulojen, jotka kantaja olisi saanut banaanien kaupasta asianomaisen ajanjakson (vuodet 1997 ja 1998) aikana, mikäli komissio olisi hyväksynyt sen 21.1.1997 päivätyn siirtymätoimenpiteitä koskeneen hakemuksen, ja niiden tulojen, jotka se todellisuudessa sai tästä kaupasta kyseisen ajanjakson aikana, viimeksi mainittuun lisättyinä tulot, joita se on saanut tai joita se olisi voinut saada tämän ajanjakson aikana mahdollisista korvaavista toiminnoista, välinen erotus. Jotta kyettäisiin arvioimaan lisätuloja, joita kantaja olisi kyennyt saamaan asianomaisen ajanjakson aikana, mikäli sen hakemus olisi hyväksytty, komissio pitää kohtuullisena sitä, että otetaan huomioon katteet, joita kantaja on saanut kyseisen ajanjakson toteutuneesta banaanintuonnista. Komissio täsmentää lisäksi, että mikäli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien hyväksyy tämän perusteen, kantajan tehtävänä on esittää kaikki todisteet, jotka ovat välttämättömiä sen katteiden täsmälliseksi määrittämiseksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Sen tarkasteleminen, hyväksyttiinkö todistusten vaihtoarvoa koskeva peruste 8.6.2000 annetulla tuomiolla

- 87 Aluksi on selvitettävä, todettiinkö kantajan esittämä peruste 8.6.2000 annetussa tuomiossa asianmukaiseksi vahingon arvioimista varten tässä tapauksessa.

- 88 Tässä yhteydessä on todettava, että kuten komissio esittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näkemykset, jotka koskevat tuontitodistusten vaihtoarvoa perusteena vahinkoa laskettaessa, sisältyvät selvitykseen, joka koskee vahingonkorvauskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä (8.6.2000 annetun tuomion 194 ja 195 kohta).
- 89 Kun luetaan 194 ja 195 kohtaa, ilmenee selvästi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus, jonka mukaan kantaja on osoittanut seikat, joiden avulla vahingon laajuus voidaan arvioida riittävällä varmuudella, merkitsee yksinomaan sitä, että kantaja on ilmoittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle seikkoja, joiden avulla tämä on kyennyt päättämään, että väitetyn vahingon laajuus oli määritettävissä ja että vahingonkorvauskanne voitiin siten tutkia.
- 90 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole vahingonkorvauskanteen perusteltavuutta koskevassa selvityksessään missään tapauksessa antanut ratkaisua korvattavan vahingon laajuudesta, vaan se on tyytynyt toteamaan 8.6.2000 annetun tuomion 211 kohdassa, että se ”kehottaa asianosaisia yrittämään saamaan aikaan tämän tuomion perusteella sovinnon kaiken korvattavan vahingon määrästä”. Tämä merkitsee sitä, että asianosaisten piti neuvotteluissaan ottaa huomioon se, että komissio oli vastuussa lainvastaisen menettelynsä vahingollisista seurauksista, sellaisina kuin tämä menettely oli tuomioissa todettu, ja että sen piti korvata vahinko kokonaan, ja ainoastaan tämä vahinko, siltä osin kuin se oli syy-yhteydessä tähän menettelyyn. Edellä mainitusta 8.6.2000 annetun tuomion kohdasta ei sitä vastoin voida päätellä, kuten kantaja tekee, että siinä viitattaisiin näkemyksiin, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi omaksunut selvittäessään kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä ja jotka koskisivat erityisesti todistusten vaihtoarvoa vahingon laajuuden määrittämisen perusteena.
- 91 Kantaja nojautuu virheellisesti edellä mainitussa asiassa Hameico Stuttgart ym. vastaan neuvosto ja komissio annettuun tuomioon. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näet kyseisen tuomion 67 kohdassa ainoastaan muistuttanut siitä, että yhteisö voi joutua vastuuseen ainoastaan siinä tapauksessa, että kantaja on kärsinyt ”todellisen ja varman vahingon”. Kyseessä on sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntymisen edellytys, jonka yhteisöjen tuomioistuimet voivat

katsoa täyttyneen tietyssä tapauksessa, ilman että niiden pitäisi etukäteen tutkia väitetyn vahingon laajuuteen liittyvää asiakysymystä, mikäli tapaukseen liittyvistä konkreettisista seikoista ilmenee, että vahingon olemassaolosta ei ole epäilystä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimenomaisesti todennut 8.6.2000 annetun tuomion 207 ja 208 kohdassa lähinnä sen, että kantajalle oli todellakin aiheutunut vahinkoa siitä, että komissio oli rikkonut asetuksen N:o 404/93 30 artiklaa, ja vahingollisina seurauksina ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin yksilöi sen, että kantajalle oli myönnetty vähemmän tuontitodistuksia kuin se olisi saanut, mikäli kyseistä artiklaa olisi sovellettu asianmukaisesti. Se, että tätä vahinkoa ei kyetty vielä kannetta nostettaessa yksilöimään tarkasti, ei estänyt missään tapauksessa toteamasta sitä, että tämä vahinko oli varma.

- 92 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on asianosaisten neuvottelujen kariuduttua antaa ratkaisu perusteista, joita on käytettävä arvioitaessa kantajalle aiheutunutta vahinkoa ja vahvistettaessa korvauksen määrää.

— Sen arvioiminen, onko komissio menettänyt oikeutensa kyseenalaistaa todistusten vaihtoarvoa koskevan perusteen

- 93 On hylättävä kantajan väite, jonka mukaan komissio ei saisi enää oikeudenkäynnin tässä uudessa vaiheessa kiistää kantajan vastauskirjelmässään esittämän perusteen eli tuontitodistusten vaihtoarvon perusteltavuutta, koska se ei ole kiistänyt sitä vastauskirjelmässään, jonka se esitti tämän oikeudenkäynnin siinä vaiheessa, joka johti tuomion antamiseen 8.6.2000.

- 94 Tässä yhteydessä on riittävää muistuttaa siitä, että kantaja ei ollut ilmoittanut kannekirjelmässään perusteita, jotka olisi pitänyt ottaa huomioon väitettyä vahinkoa määritettäessä. Se oli tältä osin ainoastaan maininnut, että tätä vahinkoa, jota edelleen aiheutui, ei ollut tuolloin mahdollista yksilöidä määrältään, ja näin ollen

vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta aluksi toteamaan, että vahinko oli olemassa, ja varaamaan sen arvioinnin tapahtuvaksi asianosaisten välisessä oikeudenkäynnin ulkopuolisessa sopimuksessa tai, mikäli sopimukseen ei päästäisi, myöhemmässä oikeudenkäynnissä annettavassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisussa. Kantaja viittaa myöntämättä jätettyjen tuontitodistusten vaihtoarvoon ainoastaan vastauskirjelmässään ja vastauksessaan neuvoston esittämään oikeudenkäyntiväitteeseen, jonka mukaan vahingonkorvausvaatimus olisi pitänyt jättää tutkimatta muun muassa sen vuoksi, että väitetyn vahingon luonnetta ja laajuutta ei ollut täsmennetty.

95 Näissä erityisissä olosuhteissa komissiolla ei ollut oikeuden menettämisen uhalla velvollisuutta esittää vastauskirjelmässään huomautuksia kantajan ehdottaman arviointiperusteen perusteltavuudesta, vaan se saattoi tehdä sen pätevästi 8.6.2000 annetun tuomion jälkeen oikeudenkäynnin siinä vaiheessa, joka koskee nimenomaisesti vahingon arvioimista.

96 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jonka on tutkittava yhteisön vahingonkorvausvelvollisuuden laajuus, ei missään tapauksessa voi olla sidottu kantajan ehdottamaan maksettavien määrien määrittämisperusteeseen pelkästään siitä syystä, että komissio ei ole ottanut kantaa tämän perusteen perusteltavuuteen kirjallisen käsittelyn tietyssä vaiheessa.

— Korvattavan vahingon määrittämisessä huomioon otettavat perusteet

97 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun yhteydessä tapahtuvan vahingonkorvauksen tarkoituksena on saattaa niin pitkälle kuin mahdollista vahinkoa kärsineen omaisuus ennalleen (em. asiassa Grifoni v. Euratom annetun tuomion 40 kohta ja em. asiassa Mulder ym. v. neuvosto ja komissio 27.1.2000 annetun tuomion 51 ja 63 kohta).

- 98 Oikeuskäytännön mukaan kantajan tehtävänä on näyttää toisaalta se, että vahinko on syntynyt, ja toisaalta vahingon osatekijät ja laajuus (em. asiassa Mulder ym. v. neuvosto ja komissio 27.1.2000 annetun tuomion 82 kohta).
- 99 Tässä tapauksessa vahingon olemassaolo on todettu 8.6.2000 annetulla tuomiolla, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoi vahingon muodostuvan siitä, että kantajalle annettiin vähemmän tuontitodistuksia kuin se olisi saanut, jos sen 21.1.1997 päivätty hakemus olisi hyväksytty (kyseisen tuomion 208 kohta). Kantajan on siten näytettävä toteen ainoastaan vahingon eri osatekijät ja laajuus.
- 100 Kantaja vaatii tältä osin vahingonkorvausta, joka perustuu antamatta jätettyjen tuontitodistusten taloudelliseen arvoon, ja sen mielestä tällä menetelmällä voidaan korvata ainoastaan ”varma vähimmäisvahinko”, jota edustaa näiden todistusten luovutushinnan muodostaman ”varman tulon” menettäminen. Se täsmentää, että tässä menetelmässä todellisuudessa aliarvioidaan kokonaisvahinko, joka sisältää sellaisia seikkoja kuin ”asiakkaiden ja hankintakanavien menettämisen ja jopa toiminnan lopettamisen lähes kokonaan”. Näihin seikkoihin viitataan ensimmäistä kertaa vasta huomautuksissa, joita kantaja on esittänyt komission korvausehdotuksesta, eivätkä ne ole yksityiskohtaisia eivätkä toteennäytettyjä.
- 101 Tässä tapauksessa vahingon korvaamisella on lähtökohtaisesti mahdollistettava se, että kantaja asetetaan taloudellisesti tilanteeseen, jossa se olisi ollut, mikäli komissio ei olisi menetellyt lainvastaisesti vahinkoa aiheuttaneella tavalla. Tämä merkitsee ensinnäkin niiden lisätuontitodistusten määrän yksilöimistä, jotka olisi pitänyt antaa kantajalle sen päätöksen mukaisesti, joka komission olisi pitänyt tehdä kantajan 21.1.1997 päivätyn hakemuksen hyväksymiseksi, ja toiseksi sen taloudellisen tilanteen palauttamista, jossa kantaja olisi ollut, mikäli se olisi saanut nämä lisätodistukset ja käyttänyt niitä.

- 102 Lisätuontitodistusten määrän osalta on otettava edellä 72 kohdassa todetun mukaisesti huomioon, että ajanjakso, jolta vahinko on korvattava, kattaa ainoastaan vuodet 1997 ja 1998.
- 103 Kantajan vahingonkorvausta koskevassa ehdotuksessaan tekemässä laskelmassa, jossa viiteajanjaksoksi on otettu vuodet 1989 ja 1990, esitetyn mukaan kantajan olisi pitänyt saada todellisuudessa saamiensa tuontitodistusten lisäksi B-luokan todistuksia 13 855,66 tonnille vuonna 1997 ja 11 625,30 tonnille vuonna 1998.
- 104 Komissio, joka ei kiistä kantajan lisätodistusten määrää koskevassa laskelmassaan käyttämien menetelmän ja tietojen oikeellisuutta, esittää vahingonkorvausta koskevassa ehdotuksessaan, että mikäli se olisi hyväksynyt 21.1.1997 päivätyn kantajan hakemuksen, tämä olisi saanut viiteajanjakson 1989–1990 perusteella B-luokan lisätodistuksia 13 855,66 tonnille vuonna 1997 ja 11 265,30 tonnille vuonna 1998.
- 105 Se, että näiden kahden asianosaisen ehdotukset eivät ole yhtäpitävät sen tiedon osalta, joka liittyy lisätodistuksiin, jotka kantajan olisi pitänyt saada vuonna 1998 (kantajan mukaan 11 625,30 tonnille ja komission mukaan 11 265,30 tonnille), johtuu selvästi kantajan lasku- tai kirjoitusvirheestä. Kantaja näet ilmoittaa laskelmassaan, että sen olisi pitänyt saada kyseisenä vuonna todistuksia 15 610,39 tonnille ja että se sai niitä ainoastaan 4 345,092 tonnille. Näiden kahden luvun erotus on 11 265,298 tonnia, joka pyöristettynä vahvistaa komission antaman tiedon oikeaksi.
- 106 On siis todettava, että mikäli komissio olisi hyväksynyt 21.1.1997 päivätyn kantajan hakemuksen, kantaja olisi saanut B-luokan lisätodistuksia 13 855,66 tonnille vuonna 1997 ja 11 265,30 tonnille vuonna 1998.

107 Kantajan taloudellisen tilanteen palauttamisesta sellaiseksi, jossa se olisi ollut, mikäli se olisi kyennyt luottamaan näiden lisätodistusten saamiseen, on todettava, että vuoden 1993 järjestelmän perusteella B-luokan tuontitodistusten haltijoilla oli kaksinkertainen mahdollisuus hyödyntää näitä todistuksia taloudellisesti. Ne kykenivät näet käyttämään niitä kolmansien maiden banaanien tai muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuomiseen yhteisöön, ja niille sallittiin nimenomaisesti asetuksen N:o 1442/93 13 artiklassa (ks. edellä 10 kohta) myös niiden luovuttaminen muille A-, B- tai C-luokan toimijoille.

108 Yhteisöjen tuomioistuimella on ollut lisäksi tilaisuus todeta tämä toinen mahdollisuus hyödyntää B-luokan todistuksia taloudellisesti vuoden 1993 järjestelmän perusteella edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan neuvosto antamassaan tuomiossa (84–86 kohta), jossa se huomautti, että ”todistusten siirrettävyyden [— —] periaatteesta seuraa käytännössä, että todistuksen haltija voi sen sijaan, että hän itse hoitaisi kolmansien maiden banaanien tuonnin ja myynnin, luovuttaa tuontioikeutensa toiselle taloudelliselle toimijalle, joka haluaa huolehtia tuonnista” ja että ”tuontitodistusten luovutusmahdollisuus on asetuksen N:o 1442/93 mukaan useiden taloudellisten toimijoiden luokkien käytettävissä näiden kaupallisten etujen mukaisesti”. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi niin ikään, että ”se taloudellinen etu, jonka yhteisön banaaneja ja perinteisiä AKT-banaaneja kaupan pitävät toimijat voivat mahdollisesti saada tämän tyyppisestä myynnistä, on todistusten siirrettävyyden periaatteen välttämätön seuraus ja sitä on arvioitava yleisemmässä yhteydessä eli ottaen huomioon kaikki ne toimenpiteet, joita neuvosto toteuttaa yhteisön tuotteiden ja perinteisten AKT-valtioiden tuotteiden menekin varmistamiseksi”. Yhteisöjen tuomioistuin lisäsi, että ”tässä yhteydessä sitä on pidettävä keinona, jolla osaltaan parannetaan yhteisön banaaneja ja AKT-banaaneja kaupan pitävien taloudellisten toimijoiden kilpailukykyä ja helpotetaan jäsenvaltioiden markkinoiden yhdyntymistä”.

109 Lisäksi on kiistatonta, että B-luokan tuontitodistuksilla käytiin käytännössä kauppaa markkinoilla.

- 110 Kantaja vetoaa tältä osin perustellusti komission edustajan ilmoitukseen neuvoston maatalouden erityiskomitean banaanityöryhmälle 9. ja 10.2.1998, sillä sen mukaan B-luokan tuontitodistuksilla käytiin tuolloin kauppaa noin 200 euron hintaan tonnilta.
- 111 Komission väitteellä, jonka mukaan todistuksia luovutettiin toimijalta toiselle käytännössä vain harvoin, ei ole merkitystä, minkä lisäksi sen osoittaa virheelliseksi asetuksen N:o 2362/98 johdanto-osan neljänteen perustelukappaleeseen sisältyvä toteamus, jossa komissio itse viittasi siihen, että ”asetuksella — — N:o 404/93 alun perin perustetun järjestelmän viimeisenä soveltamiskautena annettiin runsaasti epävirallisia ilmoituksia ja tuontiasiakirjoja luovutettiin maksua vastaan”.
- 112 Edellä 83 kohdassa esitetyt komission perustelut eivät myöskään estä käyttämästä todistusten vaihtoarvoa kantajalle aiheutuneen vahingon arviointiperusteena. Komissio on näet itse myöntänyt, että kantajan kaltaisiin B-luokan toimijoihin ei vuoden 1999 järjestelmän voimaantuloon saakka sovellettu mekanismia, jonka mukaan viitemääriä olisi vähennetty todistusten luovutuksen vuoksi ja jota asetuksen N:o 1442/93 13 artiklan 3 kohdan mukaan sovellettiin ainoastaan tapauksissa, joissa ”A-luokan toimija luopuu oikeuksistaan toisen A- tai C-luokkaan kuuluvan toimijan hyväksi”. Komission mainitsemalla seikalla eli sillä, että B-luokan toimijoiden mahdollisuus saada kolmansien maiden banaanien ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuontitodistuksia riippui siitä, pitivätkö ne todellisuudessa yhteisön banaaneja ja perinteisiä AKT-banaaneja viiteajanjakson aikana kaupan, ei ole tässä yhteydessä mitään merkitystä.
- 113 Siitä, että komissio on vedonnut vahingon arviointia koskeneeseen menetelmään, jota yhteisöjen tuomioistuimien käytti edellä mainituissa asioissa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio antamissaan tuomioissa, on muistutettava, että kyseisten asioiden kantajat olivat vaatineet korvausta, joka olisi vastannut niitä voittoja, joita

ne olisivat kyenneet saamaan, mikäli ne olisivat kaupan pitämisestä luopumista koskeneen sitoumuksensa päätyttyä kyenneet aloittamaan maitotoimitukset sen viitemäärän perusteella, johon heillä oli oikeus ja joka heiltä oli evätty yhteisöjen tuomioistuimen pätemättömäksi toteaman sovelletun lainsäädännön perusteella. Vastaajina olleet toimielimet ehdottivat sitä vastoin, että yhteisön kantajille suoritettava korvaus laskettaisiin kullekin heistä kaupan pitämisestä luopumisesta suoritettuna palkkion määrän perusteella. Tämä palkkio, joka otettiin käyttöön maitoalalla maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1), annettiin tuottajille, jotka sitoutuivat luopumaan tuotteidensa kaupan pitämisestä viideksi vuodeksi, ja palkkion määrä vahvistettiin tasolle, jonka myötä sitä voitiin pitää ”tietynlaisena korvauksena kyseisten tuotteiden kaupan pitämisestä saatavien tulojen menetyksestä” (asetuksen johdanto-osan kolmas perustelukappale).

114 Yhteisöjen tuomioistuin arvioi edellä mainitussa asiassa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio 19.5.1992 antamassaan tuomiossa (26 kohta), että ”yhteisön korvattavaksi kuuluvan vahingon suuruutta arvioitaessa on syytä ottaa huomioon, ellei ilmene sellaisia erityisiä seikkoja, joiden vuoksi arvio on perusteltua tehdä toisin, se ansionmenetys, joka muodostuu niiden tulojen, jotka kantajat olisivat saaneet, jos asiat olisivat sujuneet tavanomaisella tavalla, [asianomaisena] ajanjaksona toteuttamistaan maidon toimituksista, jos heillä olisi tuolloin ollut käytettävissä ne viitemäärät, joihin he olivat oikeutettuja, sekä toisaalta niiden tulojen, jotka kantajat tosiasiallisesti saivat kyseisen ajanjakson aikana toteuttamistaan viitemäärien ulkopuolisista maidon toimituksista ja joihin on lisättävä tulot, jotka he samana ajanjaksona saivat tai olisivat voineet saada mahdollisesta korvaavasta toiminnasta, välisestä erotuksesta”.

115 Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi näin ollen täsmennyksin ja rajauksin kantajien ehdottaman menetelmän, joka perustui sen hypoteettisen tilanteen palauttamiseen, jossa he olisivat olleet, mikäli he olisivat toimittaneet maitoa niiden viitemäärien mukaisesti, joihin heillä olisi ollut oikeus. Yhteisöjen tuomioistuin esitti kuitenkin sen varauman, että vahinkoa arvioitaessa huomioon otettavia seikkoja voitaisiin erityisissä olosuhteissa arvioida eri tavalla, mutta hylkäsi perusteen, jonka mukaan

kantajien ansionmenetys pitäisi laskea kaupasta luopumisesta maksetun palkkion mukaan, koska ”kyseinen palkkio on kaupan pitämisestä luopumista koskevasta sitoumuksesta annettu vastike eikä sillä siten ole mitään yhteyttä vahinkoon, joka kantajille on aiheutunut” (em. asiassa Mulder ym. v. neuvosto ja komissio 19.5.1992 annetun tuomion 34 kohta).

- 116 Vaikka kaupan pitämisestä luopumisesta suoritettu palkkio ei todellisuudessa liittynyt millään tavoin tuloihin, joita edellä mainittujen yhdistettyjen asioiden Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio kantajat olisivat voineet saada, mikäli heiltä ei olisi evätty viitemääriä lainvastaisesti, edellä 107–111 kohdassa esitetyistä toteamuksista ilmenee, että tilanne on tässä tapauksessa toinen kantajalle myöntämättä jätettyjen tuontitodistusten vaihtoarvon osalta. Tämä arvo ei näet vastannut kiinteämääräisenä hallinnollisesti vahvistettua määrää, joka olisi suoritettu toimijoille ”korvauksena kyseisten tuotteiden kaupan pitämisestä saamatta jääneestä tulosta”, kuten maitoalalla kaupan pitämisestä luopumisesta maksettu palkkio, vaan se on täysin kaupallinen tieto, jonka asianomaiset talouden toimijat ovat vahvistaneet tarjonnan ja kysynnän lakien mukaan, joten se kuvastaa luovutettujen todistusten taloudellista arvoa ainakin likimääräisesti, kun ne antavat mahdollisuuden harjoittaa taloudellista toimintaa etuoikeutetuissa olosuhteissa.
- 117 On kylläkin mahdollista, että kantaja olisi taloudellisessa tilanteessa, joka vaihtelisi sen perusteella, miten se olisi käytännössä päättänyt käyttää näitä todistuksia. Todistusten luovuttamisesta olisi koitunut tietyt nettotulot, kun banaani tuonti ja kaupan pitäminen olisi altistanut kantajan kaikkeen liiketoimintaan liittyville epävarmuustekijöille, eli olisi ollut mahdollista tehdä voittoa, joka olisi saattanut olla suurempikin kuin todistusten luovuttamisesta olisi ollut saavutettavissa, mutta toiminnasta olisi saattanut yhtä hyvin aiheutua tappiota muun muassa markkina-tilanteesta ja yrityksen taloudellisesta tehokkuudesta riippuen.
- 118 Näin ollen ei ole välttämätöntä noudattaa menetelmää, jota yhteisöjen tuomioistuin on käyttänyt yhdistetyissä asioissa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio

antamisessaan tuomioissa, ja arvioida kantajalle aiheutunutta vahinkoa sen vaihtoehdon perusteella, että kantaja olisi käyttänyt todistuksia banaanien tuontiin ja kaupan pitämiseen. Tällainen menettely olisi monimutkainen ja viivästyttäisi kantajan taloudellisen tilanteen palauttamista, minkä lisäksi se johtaisi väistämättä likimääräiseen tulokseen, koska se edellyttää suureksi osaksi hypoteettisten taloudellisten toimien arviointia (ks. vastaavasti em. asiassa Mulder ym. v. neuvosto ja komissio 27.1.2000 annetun tuomion 79 ja 84 kohta). Niiden lisätulojen arvioiminen komission ehdottamalla tavalla, joita kantaja olisi saattanut saada, mikäli komissio olisi hyväksynyt sen hakemuksen — siten, että myöntämättä jätettyjen todistusten edustamiin banaanimääriin sovelletaan katteita, joita kantaja on saanut todellista banaanintuonnistaan ajanjaksolla 1997–1998 — vaikuttaa tässä tapauksessa epäasianmukaiselta, koska näitä katteita on hyvin todennäköisesti heikentänyt se, että kantajan toiminta kolmansien maiden banaanien ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien kaupassa oli kyseisenä ajanjaksona huomattavasti vähäisempää kuin se olisi ollut, mikäli kantaja olisi voinut käyttää tuontia ja kaupan pitämistä varten lisätodistuksia, joita se olisi saanut, jos sen 21.1.1997 päivätty hakemus olisi hyväksytty.

- 119 On katsottava, että vahingon arvioimisessa käytettävällä menetelmällä, joka perustuu todistusten luovuttamista koskevaan hypoteesiin, on taloudellinen perusta, minkä lisäksi sillä on yksinkertaisuuden, nopeuden ja luotettavuuden vuoksi selviä etuja. Se voidaan siten hyväksyä tämän vaikuttamatta myöntämättä jätettyjen todistusten vaihtoarvosta käytettävissä olevien tietojen tutkimiseen.

— Tiedot, joita on saatavilla myöntämättä jätettyjen todistusten vaihtoarvosta, ja vahingon arvioiminen

- 120 Kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määrittämään vahingon suuruuden siten, että se ottaa huomioon arvon 200 euroa tonnilta, mikä perustuu B-

luokan tuontitodistusten osalta komission edustajan neuvoston maatalouden erityiskomitean banaanityöryhmälle 9. ja 10.2.1998 antamaan ilmoitukseen.

- 121 Tästä ilmoituksesta, jonka kantaja on esittänyt vastauskirjelmänsä liitteessä, ilmenee täsmällisemmin ilmaistuna, että tämä tieto oli ilmoituksen antamisen aikana eli helmikuun 1998 alussa likimääräinen B-luokan tuontitodistusten hinta.
- 122 Sillä komission korostamalla seikalla, että tämä tieto ei perustu virallisiin tilastotietoihin ja kaupallisiin tietoihin, ei ole merkitystä. On muistettava, että korvattavat määrät on EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla määritettävä sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti ja että vahingon toteennäyttämisen osalta jäsenvaltioiden lainsäädännölle on yleisesti ominaista se, että tuomioistuin voi vapaasti arvioida kaikkea sille esitettyä todistusaineistoa (asia 261/78, Interquell Stärke-Chemie v. neuvosto ja komissio, tuomio 6.10.1982, Kok. 1982, s. 3271, 11 kohta). Komission yksiköt ovat itse maininneet arvon 200 euroa tonnilta, eikä komissio ole sinänsä kiistänyt sen oikeellisuutta kirjelmässään. Se on siten otettava huomioon arvioitaessa vahinkoa tässä tapauksessa.
- 123 Koska tämä tieto on kuitenkin vain B-luokan todistusten keskimääräinen arvo koko sen ajanjakson ajalta, jolta vahinko on korvattava, eli vuosilta 1997 ja 1998, ja kun otetaan huomioon komission väite, jonka oikeellisuutta kantaja ei ole kiistänyt ja jonka mukaan tuontitodistusten vaihtoarvo riippuu banaanien hinnan vaihteluista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on prosessinjohtotoimena kehottanut kantajaa toimittamaan asiakirjojen oikeiksi osoittamia tietoja B-luokan todistusten vaihtoarvon kehityksestä kyseisenä ajanjaksona.

- 124 Kantaja on tähän kehotukseen viitaten esittänyt muun muassa 19 laskua, jotka liittyvät B-luokan todistusten luovutuksiin kolmansien yritysten välillä yhteisön alueella eri ajankohtina 31.12.1997 ja 20.10.1998 välillä. Näistä laskuista, joiden paikkansapitävyyttä komissio ei ole kiistänyt, ilmenee, että hinta, jolla näitä todistuksia kyseisissä tapauksissa luovutettiin, oli yhtä poikkeusta lukuun ottamatta yli 200 euroa tonnilta, ja että se oli useissa tapauksissa jopa 289 euroa tonnilta.
- 125 Komissio korosti suullisessa käsittelyssä, että hinta, jota on käytetty yksittäisissä luovutuksissa, kuten kantajan esittämiin laskuihin liittyneissä luovutuksissa, ei ole objektiivinen tieto, koska hinta on saattanut vaihdella tilanteen ja erityisesti niiden satunnaisten tarpeiden mukaan, joita luovuttajilla on saattanut olla näiden todistusten osalta. Tämä vastaväite on suhteutettava asiayhteyteensä. On selvää, että yksittäisen liiketoimen hintaa ei sellaisenaan voida pitää luovutetun hyödykkeen markkina-arvoa edustavana. Tämä arvo perustuu kuitenkin yksittäisissä liiketoimissa sovellettuun keskimääräiseen hintaan, ja komission yksiköt ovat epäilemättä laajempien markkinoilla tehtyjen havaintojen perusteella kyenneet toteamaan neuvoston maatalouden erityiskomitean banaanityöryhmälle 9. ja 10.2.1998 B-luokan todistusten keskimääräiseksi arvoksi 200 euroa tonnilta kyseisenä ajankohdana. Niissä eri liiketoimissa sovelletut hinnat, joihin kantajan esittämät laskut liittyvät, ovat yhtä lailla vakavasti otettavia, täsmällisiä ja yhtäpitäviä indisioita siitä, että B-luokan todistusten vaihtoarvo ei alentunut vuoden 1998 aikana verrattuna siihen tasoon, jonka komission yksiköt olivat todenneet helmikuussa 1998. Komissio ei ole puolestaan esittänyt mitään päinvastaisia tietoja. Lisäksi komission yksiköiden laatima kaavio, joka liittyy niin sanottuun dollaribanaanien tukkuhinnan kehitykseen Euroopan unionissa ja joka on vahingonkorvausta koskevan komission ehdotuksen liitteenä, osoittaa, että tämä hinta, joka komission mukaan vaikutti B-luokan todistusten arvoon, oli edellä 120 kohdassa mainitun ilmoituksen antamisaikana käytännössä yhden euron kilolta ja että se vaihteli vuoden 1998 aikana suurin piirtein tällä tasolla, joten ei voida väittää, että se olisi kyseisen ilmoituksen antamisaikana ollut selvästi vuoden 1998 keskiarvoaan korkeampi.

- 126 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näin ollen, että vaikka kantajan toimittamissa asiakirjoissa olevia tietoja ei voida pitää sellaisina, että niistä saataisiin tarkka arvio vahingosta, kun otetaan huomioon myös niiden todistusten luovutus-hinnan vaihtelut, joista ne ovat osoituksena, niillä on kuitenkin riittävä näyttöarvo ja niiden perusteella voidaan vakavasti otettavalla tavalla päätellä, että kantajan ilmoittama arvo 200 euroa tonnilta on kohtuullinen ja hyväksyttävä arvio B-luokan todistusten keskimääräisestä arvosta vuoden 1998 aikana.
- 127 Kantaja on esittänyt vuoden 1997 osalta 31.12.1997 päivätyn laskun, jossa B-luokan todistusten luovutushintana on 274 euroa tonnilta, ja ilmoittanut, että elokuussa 1997 banaanien todellisen tuonnin yhteydessä käytettyjen B-luokan todistusten arvo arvioitiin noin 172 euroksi tonnilta.
- 128 Edellä esitetyn perusteella kantajalle aiheutunut vahinko voidaan vahvistaa oikeudenmukaisen ja kohtuullisen arvion perusteella pääsuoritukseltaan 5 024 192 euroksi eli 2 771 132 euroksi (13 855,66 x 200) vuoden 1997 osalta ja 2 253 060 euroksi (11 265,30 x 200) vuoden 1998 osalta.

Rahan arvon aleneminen ja viivästyskorot

Asianosaisten lausumat

- 129 Kantajan mielestä on otettava huomioon rahan arvon aleneminen ja tarkistettava suoritettavat määrät siten uudelleen kunkin asianomaisen ajanjakson osalta Italian Istituto centrale di statistican (tilastokeskus) kansallisella tasolla taloustilastoja varten vahvistamien kertoimien avulla, koska kantajan kotipaikka on Italiassa.

- 130 Kunkin vuoden osalta tarkistettavaan määrään pitäisi kantajan mukaan lisätä vielä viivästyskorot vahingon syntymispäivästä lukien. Kunkin vuosittaisen erän osalta viivästyskorot pitäisi laskea 1.1. alkaen, koska toimijat tiesivät jo ennen kunkin vuoden alkua niille tulevien todistusten määrät ja kykenivät suunnittelemaan niiden käyttöä.
- 131 Kantaja huomauttaa, että rahan arvoon liittyvän tarkistuksen ja viivästyskorkojen yhtäaikainen soveltaminen on perusteltua, koska näillä kahdella korvauksen osatekijällä on eri tehtävät. Rahan arvoon liittyvällä tarkistuksella pyritään asettamaan vahinkoa kärsinyt siihen tilanteeseen, jossa hän olisi ollut, mikäli vahinkoa ei olisi aiheutunut, ja viivästyskoroilla pyritään puolestaan korvaamaan vahinkoa kärsineelle kuuluvan suorituksen viivästyminen.
- 132 Kantaja väittää sovellettavan viivästyskoron osalta, että koska 1.1.1999 edeltävän ajanjakson osalta ei ole olemassa perusrahoitusoperaatioita koskevaa Euroopan keskuspankin (EKP) viitekorkoa, on sovellettava Italiassa voimassa ollutta laillista korkoa, joka oli 5 prosenttia sekä vuonna 1997 että vuonna 1998. Sitä vastoin 1.1.1999 lukien pitäisi kantajan mukaan soveltaa EKP:n perusrahoitusoperaatioiden korkoa 7 prosenttiyksiköllä korotettuna kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/35/EY (EYVL L 200, s. 35) 3 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetyn perusteen mukaisesti, sillä tätä säännöstä on sovellettava nyt käsiteltävässä asiassa, jossa on nimenomaan kysymys korvauksen maksamisesta taloudelliselle toimijalle likviditeetin puuttumisesta johtuneesta vahingosta (asia T-171/99, *Corus UK v. komissio*, tuomio 10.10.2001, Kok. 2001, s. II-2967, 64 kohta).
- 133 Siltä varalta, että kantajan ehdottamia viivästyskorkojen perusteita ja korkokantaa ei kokonaisuutena hyväksytä, se ehdottaa toissijaisesti kahta vaihtoehtoa: joko Italiassa voimassa olevan laillisen koron soveltamista kultakin vuodelta tarkistettuihin

määriin vuodesta 1997 maksupäivään tai korkojen laskemista koko tarkistetulle määrälle välituomion (8.6.2000 annettu tuomio) julistamispäivästä lähtien mutta seitsemällä prosenttiyksiköllä korotetun EKP:n koron mukaisesti.

134 Komissio hyväksyy sen, että rahan arvon aleneminen otetaan huomioon ja että suoritettavat määrät tarkistetaan Italian osalta käytettävissä olevien virallisten indeksien perusteella, koska kantaja harjoitti toimintaansa Italian markkinoilla. Tarkistus pitäisi komission mukaan laskea vahinkotapahtumasta lukien sopimus-suhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun todenneen välituomion julistamiseen saakka.

135 Viivästyskorot tarkistetulle määrälle pitäisi komission mukaan laskea tästä samasta päivämäärästä eikä vahinkotapahtumasta lähtien maksun suorittamiseen saakka (em. asiassa Grifoni v. Euratom annetun tuomion 43 kohta). Komissio muistuttaa tässä yhteydessä siitä, että yhteisön oikeuskäytännön mukaan viivästyskoron suorittamisvelvollisuus syntyy ainoastaan tilanteessa, jossa päävelan suuruus on varma tai ainakin määritettävissä objektiivisesti vahvistettujen seikkojen perusteella (asia 174/83, Amman ym. v. neuvosto, tuomio 30.9.1986, Kok. 1986, s. 2647 ja yhdistetyt asiat T-17/89, T-21/89 ja T-25/89, Brazzelli ym. v. komissio, tuomio 26.2.1992, Kok. 1992, s. II-293, 24 kohta).

136 Komissio arvioi, että viivästyskorkojen osalta on sovellettava laillista korkoa, joka oli voimassa Italiassa koko asianomaisen ajanjakson ajan. Direktiiviä 2000/35 ei sen johdanto-osan 13 perustelukappaleen mukaan näet sovelleta vahingonkorvauksena suoritettaviin maksuihin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 137 Rahan arvon alenemisen osalta on todettava, että kantaja ja komissio ovat yhtä mieltä siitä, että se on otettava huomioon ja että uudelleenarvostaminen on tehtävä soveltamalla Italiaa koskevia virallisia tilastoindeksijä.
- 138 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun yhteydessä tapahtuvan vahingonkorvauksen tarkoituksena on saattaa niin pitkälle kuin mahdollista vahinkoa kärsineen omaisuus ennalleen. Näin ollen silloin, kun sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevat edellytykset täyttyvät, vahingon aiheuttavan tapahtuman ja vahingonkorvauksen maksamisen välisen ajanjakson kulumisesta aiheutuvia epäedullisia seurauksia ei voida jättää huomiotta, koska rahan arvon aleneminen on otettava huomioon (ks. em. asiassa Grifoni v. Euratom annetun tuomion 40 kohta ja asiassa em. Mulder ym. v. neuvosto ja komissio 27.1.2000 annetun tuomion 51 kohta).
- 139 Rahan arvon aleneminen on siis otettava tässä tapauksessa huomioon korvausta laskettaessa toimivaltaisen kansallisen elimen Italian osalta laatimien virallisten indeksien mukaisesti vahingon tapahtumispäivästä lukien.
- 140 Rahan arvoon liittyvän tarkistuksen lähtökohdan osalta on otettava huomioon, että vaikka komissio olisi hyväksynyt 21.1.1997 päivätyn kantajan hakemuksen, kantaja olisi saanut todistuksensa tietyin aikavälein. On näet muistettava, että vuoden 1993 järjestelmän mukaan tuontitodistukset myönnettiin vuosineljänneksittäin. Asetuksen N:o 1442/93 11 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna 14.5.1996 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 875/96 (EYVL L 118, s. 14), säädetään, että tuontitodistukset oli annettava viimeistään kunkin vuosineljänneksen viimeisen kuukauden 23 päivänä seuraavaa vuosineljännestä varten.

- 141 Nämä päivät on siis otettava jokaisen myöntämättä jätetyn todistuserän osalta huomioon vahingon tapahtumispäivinä, joista lukien rahamääräinen vasta-arvo, joka on arvioitu 200 euroksi tonnilta, on kunkin todistuserän osalta tarkistettava.
- 142 Tarkistuksen loppupäivämäärää ja ajankohtaa, josta lukien viivästyskorot on laskettava, on arvioitava samanaikaisesti.
- 143 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan maksettavaan korvauksen määrään sovelletaan viivästyskorkoa korvausveloitteen toteavan tuomion julistamispäivästä alkaen (yhdistetyt asiat 64/76 ja 113/76, 167/78 ja 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, Dumortier ym. v. neuvosto, tuomio 4.10.1979, Kok. 1979, s. 3091, 25 kohta ja em. asiassa Mulder ym. v. neuvosto ja komissio 19.5.1992 annetun tuomion 35 kohta). Tässä tapauksessa komission velvollisuus kantajalle aiheutuneen vahingon korvaamiseen todettiin 8.6.2000 annetulla välituomiolla.
- 144 Koska päävelan määrä ei ollut tuomion julistamispäivänä varma eikä se ollut määritettävissä toteennäytettyjen objektiivisten seikkojen perusteella (ks. tältä osin edellä 87–92 kohta), viivästyskorot eivät kuitenkaan voi alkaa juosta kyseisestä päivästä vaan vasta tämän vahingon määrän toteavan tuomion julistamispäivästä, mikäli maksu viivästyy, ja siihen saakka, kunnes korvaus on kokonaan maksettu (ks. edellä 135 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö sekä julkisasiamies Tesauron em. asiassa Grifoni v. Euratom antama ratkaisuehdotus, Kok. 1994, s. I-343, 24 kohta).
- 145 Tästä seuraa, että kantajalle maksettavien korvauksien rahan arvoon liittyvää tarkistusta ei pidä päättää 8.6.2000 annetun tuomion julistamispäivään, vaan sen on jatkuttava tämän tuomion julistamispäivään saakka.

- 146 Vahingonkorvauksen määrää, sellaisena kuin se on tarkistettuna rahan arvon alenemisen vaikutusten huomioon ottamiseksi, korotetaan viivästyskoroilla, jotka kertyvät tämän tuomion julistamisesta siihen saakka, kunnes korvaus on kokonaan suoritettu. Sovellettava korko lasketaan asianomaisen ajanjakson aikana sovelletun EKP:n perusrahoitusoperaatioita varten vahvistaman koron perusteella siten, että korkoa korotetaan kaksi prosenttiyksikköä.

Oikeudenkäyntikulut

- 147 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kumpikin vastaa omista kuluistaan. Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.
- 148 On muistettava, että tässä oikeudenkäynnissä aiheutuneista kuluista on määrätty 8.6.2000 annetulla välituomiolla (ks. edellä 23 kohta).
- 149 Nyt käsiteltävä asia ei ole uusi asia, vaan sillä jatketaan asiaa T-260/97, jossa annettiin 8.6.2000 tuomio, jolla komissio velvoitettiin korvaamaan 90 prosenttia ja neuvosto 10 prosenttia kyseiseen asiaan liittyneistä oikeudenkäyntikuluista (ks. tuomiolauselman 7 ja 8 kohta). Tämä oikeudenkäyntikulujen jako on vahvistettava oikeudenkäynnin tässä vaiheessa, joka on ollut kyseisen tuomion jatkovaihe, joten komissio on velvoitettava korvaamaan 90 prosenttia ja neuvosto 10 prosenttia tässä vaiheessa aiheutuneista kuluista.

150 Ranskan tasavalta vastaa väliintulijana omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Komissio veloitetaan suorittamaan kantajalle 5 024 192 euron suuruinen vahingonkorvaus.**
- 2) **Korvauksen määrää tarkistetaan tämän tuomion 139–141 ja 145 kohdassa määriteltujen perusteiden mukaisesti.**
- 3) **Korvausta, sellaisena kuin se on tarkistettuna, korotetaan viivästyskoroilla, jotka kertyvät tämän tuomion julistamisesta siihen saakka, kunnes korvaus on kokonaan suoritettu. Sovellettava korko lasketaan asianomaisen ajanjakson aikana sovelletun Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioita varten vahvistaman koron perusteella siten, että korkoa korotetaan kahdella pisteellä.**

- 4) Komissio veloitetaan korvaamaan 90 prosenttia oikeudenkäynnin tässä vaiheessa aiheutuneista kuluista, sillä kyseessä on yhdistetyissä asioissa T-79/96, T-260/97 ja T-117/98, Camar ja Tico vastaan komissio ja neuvosto, 8.6.2000 annetun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion (Kok. 2000, s. II-2193) jatkokäsittely.
- 5) Neuvosto veloitetaan korvaamaan 10 prosenttia oikeudenkäynnin tässä vaiheessa aiheutuneista kuluista, sillä kyseessä on yhdistetyissä asioissa T-79/96, T-260/97 ja T-117/98, Camar ja Tico vastaan komissio ja neuvosto, 8.6.2000 annetun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion (Kok. 2000, s. II-2193) jatkokäsittely.
- 6) Ranskan tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Legal

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä heinäkuuta 2005.

H. Jung

H. Legal

kirjaaja

jaoston puheenjohtaja